CIWB

Cyfleoedd i gwrdd â gofynion y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd: Rhifyn 17

Nodir isod gyfleoedd i gwrdd â gofynion y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd.

LLYTHRENNEDD: DARLLEN

Yn gyffredinol, wrth ddarllen drwy'r cylchgrawn, mae cyfleoedd i ddisgyblion **ganfod, dethol a defnyddio gwybodaeth** drwy:

- ddefnyddio'u gwybodaeth o darddiadau a theuluoedd geiriau
- ddefnyddio'u gwybodaeth o gystrawen, strwythur y frawddeg a strwythur testun cyfan
- ddefnyddio'u gwybodaeth o'r cynnwys a'r cyd-destun
- gwneud synnwyr o eiriau, brawddegau a thestunau cyfan
- defnyddio ystod o strategaethau, *e.e. darllen cyflym, darllen agos, anodi, rhagfynegi*, i gip ddarllen (sgimio) testunau i gael y neges, y syniadau a'r themâu allweddol, a'u llithr ddarllen (sganio) am wybodaeth fanwl
- dewis a dethol pa ffynonellau ar y rhyngrwyd i'w lawrlwytho neu i'w dyfynnu, yn ôl eu dibynadwyedd a'u perthnasedd

Mae cyfleoedd i **ymateb i'r hyn a ddarllenwyd drwy**:

- canolbwyntio wrth ddarllen testunau, ar sgrin ac ar bapur, sydd yn newydd iddynt gan ddeall y wybodaeth sydd ynddynt
- dod o hyd i wybodaeth a thystiolaeth ychwanegol o ffynonellau gwahanol a'u defnyddio'n ddethol
- defnyddio, casglu a dehongli i ddeall haenau o ystyr
- darllen o amgylch pwnc sydd o ddiddordeb iddynt a datblygu dealltwriaeth ehangach drwy ymchwilio
- crynhoi a chyfuno gwybodaeth, *e.e. cyfrif cryno o bwnc eang,* gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol
- adnabod gwahanol safbwyntiau ar bwnc ac unrhyw feysydd lle ceir cytuno a gwrth-ddweud
- gwerthuso testunau yn ôl eu hansawdd a'u lefel diddordeb.

LLYTHRENNEDD: LLAFAREDD

Mae cyfleoedd i **ddatblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau drwy**:

Siarad:

- cyflwyno pynciau a syniadau'n gydlynus, gan ddefnyddio technegau'n effeithiol, *e.e. strwythur clir, hanesyn i gyflwyno enghraifft, casgliadau credadwy*

- ymateb i farn eraill yn gadarnhaol a phriodol o gael eu herio
- defnyddio ystod o dreigladau’n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun

Gwrando
- ymateb yn gadarnhaol ac ystyrlon i syniadau newydd a safbwyntiau gwahanol
- gwrando ar wybodaeth a syniadau (ar sgrin neu’n fyw) a nodi sut mae tystiolaeth yn cael ei ddefnyddio

Cydweithio a thrafod
- cymryd amrywiaeth o rolau, *e.e. trefnu, rhoi camau gweithredu ar waith*, mewn cyd-destunau grŵp mwy ffurfiol, *e.e. wrth weithio gydag oedolion a chyfoedion anghyfarwydd*
- trafod safbwyntiau cyferbyniol, a thrafod y camau nesaf.

LLYTHRENNEDD: YSGRIFENNU AR DRAWS Y CWRICWLWM

Wrth ymgymryd â gwaith ysgrifennu, mae cyfleoedd i **drefnu syniadau a gwybodaeth** drwy:

- addasu cyflwyniad y deunyddiau yn ôl bwriad yr ystyr a’r effaith, *e.e. dewis faint o fanylion sy’n angenrheidiol i argyhoeddi*
- wrth gynllunio gwaith ysgrifennu, gwneud dewisiadau ynglŷn â’r cynnwys, strwythur, iaith, cyflwyniad sy’n addas at y diben
- ystyried y ffyrdd gorau o gyflwyno ysgrifennu gan ddefnyddio TGCh er mwyn cyfathrebu’n glir ac effeithiol
- defnyddio meini prawf i adnabod ffyrdd o wella ac yna ailddrafftio
- defnyddio strwythur testun cyfan i fod yn gymorth i gyfleu a chyfathrebu’r ystyr
- dewis, dadansoddi a chyflwyno syniadau a gwybodaeth yn wrthrychol
- trefnu darnau ysgrifennu hirach gan wneud cysylltiadau o fewn a rhwng paragraffau

Mae cyfleoedd i **ysgrifennu’n gywir**
- ysgrifennu’n ramadegol gywir, gan amrywio hyd a strwythur brawddegau i wneud i’r ystyr fod yn glir
- ysgrifennu’n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir fel arfer yn ei gyd-destun
- defnyddio ystod o dreigladau’n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun
- defnyddio’r ystod lawn o atalnodi er mwyn gwneud i’r ystyr fod yn glir, *e.e. yr hanner colon, y colon a dyfynodau*
- defnyddio amryw o strategaethau ac adnoddau i sillafu geirfa gyfarwydd ac anghyfarwydd a geiriau pwnc benodol yn gywir
- cynhyrchu llawysgrifen sy’n llifo ac sy’n ddarllenadwy.

RHIFEDD

Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau

- Mae cyfleoedd i "ddarllen ac ysgrifennu rhifau o unrhyw faint" e.e. wrth drafod a chymharu uchder y pum mynydd uchaf y byd.

Adnabod prosesau a chysylltiadau

- Mae cyfleoedd i "drosglwyddo sgiliau mathemategol ar draws y cwricwlwm mewn amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd" drwy gyfrifo pa mor gyflym roedd rhedwr yn rhedeg yn y ras yn erbyn y trên a thrwy newid o filltiroedd i gilometrau yn y darn **Rasio'r trên**.

Casglu a chofnodi data, Cyflwyno a dadansoddi data, Dehongli canlyniadau

- Yn y darn **Pizzas,** mae cyfle i lunio holiaduron i ganfod hoff bizzas y dosbarth ac i wneud graffiau.

Rheoli arian

- Mae cyfleoedd i drafod rheoli arian, e.e. "gwerthfawrogi egwyddorion sylfaenol cyllidebu, cynilo ... a benthyca". Yn y darn Edrych yn ôl dros y flwyddyn, pwysleisir bod un person wedi bod yn cynilo cyn medru mynd ar y daith ysgol i Lundain. Gellid adolygu gwahanol ddulliau o gaffael arian, e.e. gwaith a wnaed mewn perthynas â'r darn Beic **Newydd**, yn rhifyn 14, lle y gofynnwyd i ddisgyblion drafod gwahanol ddulliau o gaffael arian drwy weithio, derbyn anrhegion ariannol a chynilo).